

Styresak 82-2012/4 Fullmaktsstrukturen i helseforetakene – oppfølging av styresak 67-2008 og styresak 76-2009

Formål/sammendrag

På bakgrunn av Internrevisjonsrapport 13/08 *Fullmaktsstrukturen i foretaksgruppen – oppsummering* hvor det ble påpekt delvis manglende sammenheng mellom budsjettansvar og muligheten til å pådra kostnader, har helseforetakene og Helse Nord RHF utarbeidet og implementert noen felles prinsipper for økonomiforvaltningen. De felles prinsippene skal sørge for at kravene til intern kontroll ivaretas, samtidig som de skal være praktisk gjennomførbare.

Styret i Helse Nord RHF orienteres i denne saken om status for arbeid med fullmaktsstrukturen i foretaksgruppen.

Helseforetakene er i brev av 26. mars 2012 bedt om å gi tilbakemelding på om fellesprinsippene er ivaretatt, om evt. områder som ikke er godt nok ivaretatt i dag og plan for utbedring. Det rapporteres at de grunnleggende prinsippene nå er ivaretatt i økonomi- og oppfølgingsrutiner i helseforetakene, men at det gjenstår noe formalisering av delegasjoner og bemyndigelser av fullmakter i alle helseforetak.

Kvalitet, trygghet og respekt

Arbeidet er gjennomført for å sikre internkontrollen i foretaksgruppen slik at ressursforvaltningen baseres på Helse Nord verdier *kvalitet, trygghet og respekt*.

Bakgrunn/fakta/ vurdering

I Internrevisjonsrapport 13/08 *Fullmaktsstrukturen i foretaksgruppen – oppsummering* ble det påpekt delvis manglende sammenheng mellom budsjettansvar og muligheten til å pådra kostnader.

Styret i Helse Nord RHF behandlet internrevisjonsrapporten i styremøte, den 6. juni 2008, jf. *styresak 67-2008 Internrevisjonsrapport nr 13/08: Fullmaktsstrukturen i foretaksgruppen – oppsummering*. Styret fattet følgende vedtak:

1. *Internrevisjonsrapport nr 13/08: ” Fullmaktsstrukturen i foretaksgruppen – oppsummering ” tas til orientering.*
2. *Styret ber adm. direktør følge opp de anbefalinger som er gitt i rapportens pkt. 5:*
 - *Helse Nord RHF bør påse at anbefalingene som er gitt i de enkelte delprosjekter blir fulgt opp i helseforetakene.*

- *Det bør vurderes om noen av de funn som fremgår av rapporten tilsier at det bør samarbeides om fellesløsninger for hele foretaksgruppen. Det kan for eksempel synes naturlig å se på om begrepsbruk, stillingsbetegnelser osv bør harmoniseres ikke bare innenfor hvert foretak, men i hele foretaksgruppen.*

3. *Styret ber om senets i løpet av våren 2009 å bli orientert om status i de problemstillinger som tas opp i rapporten.*

Dette vedtaket ble fulgt opp med *styresak 76-2009 Oppfølging av Internrevisjonsrapport nr. 13/2008: Fullmaksstrukturen i HF-ene, jf. styresak 67-2008* som ble behandlet i styremøte, den 23. september 2009.

Som videre oppfølging etablerte økonomisjefene et regionalt prosjekt 16. september 2010 som har arbeidet med gjennomgang av fullmaksstruktur i foretaksgruppen. Hovedmålet med arbeidet har vært å sikre sammenheng mellom økonomiansvar og fullmakter til å utløse ressurser. Tre forhold har vært bakgrunn for prosjektet:

1. Nevnte internrevisjonsrapport (helseforetaksspesifikk rapport 9,10,11,12 og oppsummeringsrapport 13/08), og styrebehandlingen av den, stilte som krav at det skal være sammenheng mellom økonomiansvar og fullmakter til å utløse ressurser.
2. Utrulling av innkjøps- og logistikksystemet ClockWork medførte behov for å gjennomgå innhold i roller slik at ansvarsstruktur ikke avviker fra øvrige systemer. Fullmakter i øvrige systemer måtte også gjennomgås, jf punkt 1.
3. Roller og fullmakter måtte presiseres i oppdatert økonomihåndbok som ble lagt ut i DocMap desember 2010.

Helseforetakene har hatt ulik forståelse av innholdet i og benevnelser på de ulike rollene i økonomiforvaltningen (attestant og anviser), og det har vært noe forskjellig logikk i systemene (økonomi, faktura, innkjøp m. m.).

Med bakgrunn i behov og ønsker om ulik intern organisering og organisatoriske ansvarsforhold har ikke prosjektet funnet det hensiktsmessig å standardisere stillingsbenevnelser. Prosjektgruppen har i stedet foretatt en gjennomgang av rollene i økonomiforvaltningen og foreslått en presisering og felles definering av innhold og ansvar i rollene.

Prosjektgruppa har også foreslått rutiner på enkelte områder som i tillegg til oppsett i økonomi-, faktura-, turnus-, innkjøp- og lønssystem må ivaretas i daglig økonomiforvaltning.

Økonomisjefene har besluttet følgende grunnleggende prinsipper for økonomiforvaltningen:

- Alle økonomiske disponeringer bør involvere tre personer, men skal som minimum attesteres og godkjennes av to forskjellige personer.
- Rolle nr 1 er *Attestant* – En attestant har ofte foretatt bestilling av varer/tjenester og er den som bekrefter at det er utført kontroll på mottatt vare (rett pris og er i henhold til bestilling). Attestanten skal sørge for korrekt konteringen av fakturaen. Attestering (signatur 1) skjer før faktura/ressursbelastning sendes til budsjettansvarlig for godkjenning.

- Rolle nr 2 er *budsjettansvarlig*. En budsjettansvarlig har fått en budsjettdisponeringsfullmakt (har fått tildelt et budsjett og kan disponere ressurser innenfor dette). Denne fullmakten skal være avgrenset i organisasjonen slik at summen av de budsjettansvarliges budsjetter utgjør helseforetaket som helhet. Budsjettdisponeringsfullmakten følger budsjettansvaret. Det skal ikke være flere budsjettansvarlige for ett koststed. Den budsjettansvarlige skal være siste ledd i fakturabehandlingen og skal endelig godkjenne (signatur 2) at kostnader pådras innenfor sitt budsjett.
- Foretaksdirektøren har budsjettdisponeringsfullmakt og kan delegerer denne helt eller delvis til ledere på lavere nivåer. Delegert budsjettdisponeringsfullmakt kan delegeres videre. Delegering skal være skriftlig.
- Selv om man har videre delegert sin budsjettdisponeringsfullmakt er man pliktig å føre tilsyn med økonomiforvaltningen på delegerte nivåer og man er overordnet ansvarlig for helheten i tråd med egen fullmakt. Virksomheten skal ha rutiner for tilfredsstillende oppfølging av delegert budsjettdisponeringsfullmakt.
- Budsjettansvarlig kan bemyndige en annen person til å godkjenne fakturaer og andre utbetalinger på sine vegne og ansvar, noe som innebærer at man gir fullmakt til at en annen person kan gjøre det daglige praktiske arbeidet med å godkjenne fakturaer/utbetalinger. Budsjettansvarlig står i alle tilfeller ansvarlig for disponeringene og er pliktig å holde seg oppdatert. Bemyndigelse av budsjettdisponeringsfullmakt skal være godkjent av direktør. Dette er en nødvendig tilpasning for at kravet til internkontroll skal være praktisk gjennomførbart i organisasjonen. Den løpende økonomioppfølgingen i helseforetakene skal sikre at ansvarsforholdene ivaretas.
- En person skal ikke godkjenne godtgjørelser eller andre utbetalinger til seg selv, til personer i nære relasjoner, eller andre nærstående når det kan stilles spørsmål om habilitet, jf forvaltningslovens § 6.
- Den budsjettansvarlige beslutter hvem som skal være attestant i det enkelte system. Attestanten må kunne ivareta sine oppgaver som beskrevet i (...).

Helseforetakene melder tilbake at de grunnleggende prinsippene nå er ivaretatt i økonomiforvaltningen. Det gjenstår imidlertid arbeid med formalisering av delegasjon/bemyndigelse for deler av virksomheten.

Det er utfordringer knyttet til administrativ oppfølging og vedlikehold av fullmaktsoversikter. Dette har sammenheng både med størrelsen på helseforetakene, og antall systemer hvor tilganger og rettigheter skal tilpasses og løpende vedlikeholdes i forhold til formaliserte fullmakter.

Som et ledd i arbeidet med internkontroll har foretakgruppen utarbeidet en regional økonomihåndbok som ble gjort tilgjengelig i kvalitetssystemet DocMap 1. desember 2010. Økonomihåndboken revideres og oppdateres årlig. Det arbeides nå i tillegg med en nasjonal regnskapshåndbok som skal ferdigstilles i løpet av 2012.

Konklusjon

Økonomisk styring og interne kontrollrutiner henger tett sammen, og Helse Nord RHF vil sammen med helseforetakene fortsatt ha tett fokus på området. Adm. direktør tilrår at styret tar saken til orientering.

Utrykte vedlegg: Helseforetakenes tilbakemeldinger på fullmaktsarbeidet av mai 2012